

DOMINIC SANDBROOK

A VIKINGEK

Illusztrálta *Edward Bettison*

Open Books

PROLÓGUS

Lindisfarne

793. június 8.

Hűvös, enyhén szeles nap köszöntött Észak-Anglia partvidékére. Amolyan, a füves szirteken sétálni való nap, amikor szívesen kóstolunk bele a sós levegőbe. A magasban tengeri madarak röptét követi a tekintet, lent pedig a zöldesszürke hullámokból kiemelkedő sziklákat pásztázzuk. Ilyenkor könnyen futnak afelé a gondolatok, hogy vajon mi terülhet el a végtelen horizont mögött.

Lindisfarne szigetén a szerzetesek már órák óta ébren voltak. Volt, aki asztala fölé hajolva a kolostor híres, nagy műgonddal díszített Bibliájának egy példányát másolta, mások a konyhában serénykedtek vagy a kápolnában tettek-vettek; takarítottak vagy ezüstöt fényesítettek, és olyan is akadt, aki a hosszú folyosókat söprögette kitartó türelemmel.

De egy ilyen szép reggelen a legtöbb fiatalember inkább odakint a kertekben dolgozott. A napok itt, Northumbria partjaitól három kilométerre, általában

jóval hidegebbek, sötétek és esősek voltak, így érthető módon mindenki kihasználta a ritka napsütést.

Mind tudták, hogy Lindisfarne különleges hely. Semmi máshoz nem fogható. Már több mint egy évszázada állt itt a kolostor, és az ország legszentebb és legtanultabb bölcseinek adott eddig otthont.

A hely legnagyobb közszeretnek örvendő alakja, Szent Cuthbert is itt volt eltemetve, és minden évben sok száz zárandok látogatott a sírjához. Az ember szinte érezte Isten közelségét. A szépség és a béke szigete.

Ugyanakkor a szerzetesek nem feledkezhetek meg teljesen a külvilágról. Az elmúlt hónapokban egyre több vándor érkezett igen szokatlan hírekkel.

Vészjósló jelekről és jövődölésekről beszéltek. Egyesek forgószelekről meséltek, mások hatalmas, az egekben száguldó tüzes sárkányokról hoztak hírt...

Ám az orkánok és a szörnyek gondolata igen távolinak tűnt egy ilyen tökéletes reggelen, amikor Isten teremtését nyugalom övezte.

A vitorlákat először egy éles szemű ifjabb szerzetes vette észre. Elejtette gereblyéjét és felkiáltott, izgatottan mutatott a távolba, társai mind odaszaladtak.

Igen! Semmi kétség! Három hatalmas vitorla tűnt fel a messzeségben: egy piros és fehér csíkos, egy kék, rajta valamilyen állattal, és egy melegsárga színű.

A hajók egyre közelebb jöttek, mintha egyenesen a sziget felé tartottak volna. A szerzetesek nem látták

tisztán a fedélzeten állókat, egyikük sarkon fordult és elfutott az apátért.

Amint megfordult, majdnem felbotlott valakiben, aki közvetlenül mögötte állt, vagyis hát mintha kővé vált volna.

A mozdulatlan alak a távoli északi tájékról származott. Durva sebhely húzódott az egyik szemöldökétől egészen az álláig, mintha valaki megpróbálta volna kettészelni a fejét. De soha nem beszélt a múltjáról, a többiek pedig nem merték faggatni.

Most csak állt ott, dermedten bámulta a hullámokat, amint a hosszú hajók egyre közelebb és közelebb értek. Arcán leplezetlen iszonyat tükröződött.

A portyázók úgy özönlötték el Lindisfarne partjait, mintha egyenesen a pokolból fújta volna őket ide a szél.

A parttól felfelé vezető úton az első útjukba akadó szerzetest baltával ütötték agyon, koponyája szilánkokra tört. Majd továbbviharzottak föl az emelkedőn, kardjuk mézszárlásra készen.

Most egyre több szerzetes jött ki eléjük, kezüket kegyelemért esdekelve emelték az égnek. A vikingek ott helyben szó nélkül végeztek velük. Vér borította a part menti mezőt.

A következő pillanatban szinte nem is e világi haraggal, üvöltve és tombolva már a kolostor kapuit ostromolták. Kidöntötték a keresztekét és szétverték a sírokat.

Azután halomba hordták a szent kelyheket és összetaposták az ereklyéket. Vadul és gonoszul nevetve letépték az oltár kárpitját, széjjelszaggatták a bibliákat és darabokra törték a másolóasztalokat.

Amikor mindez véget ért és lanyhult a téboly, zsákmányukat a néhány túlélővel lecipeltették a partra. Miután minden kincset felpakoltak, a fiatalabb szerzeteseket bilincsbe verték, és őket is a harci hajókba lökdösték.

– Jó pénzt kapunk majd értük – vigyorgott lekicsinylően az egyik portyázó – a keleti folyóvidék rabszolgapiacain.

Este, amint a nap a northumbriai dombok mögé süllyedt, a hajók hazaindultak. Az evezősök egy emberként húzták a lapátokat, és azok egy ritmusra csobbantak.

A szerzetesek közül sokan sírtak, de a vezérhajó orrában a viking parancsnok rájuk sem hederített. Mélyen elmerült az oltárról letépett aranykereszt vizsgálatában.

Ragadozószerű mosoly jelent meg tetovált arcán, mi alatt ide-oda forgatta a keresztet, hogy minél fényesebben csillogjon a lemenő nap utolsó sugaraiban. Majd visszadobta zsákjába, és néhány éles vezényszót vakantva az evezősöknek újra kelet felé fordult.

Lindisfarne kifosztása 793. június 8-án nagy riadalmat keltett egész Nyugat-Európában. A keresztény világ minden szegletében a papok és szerzetesek elszörnyedve tördelték kezüket, és a szülők mindenhol szorosabban ölelték magukhoz gyermekeiket.

Így kezdődött hát a vikingek kora, a történelem egyik legizgalmasabb, legszínesebb, ám egyúttal legvéresebb fejezete. Az elkövetkezendő háromszáz évben a fosztogató és rabló skandináv portyázók a világon szinte mindenhová eljutottak titkos főhadiszállásaikról kiindulva, melyek a mai Dánia, Norvégia és Svédország területén helyezkedtek el.

Persze nem csak fosztogató gyilkosok voltak ők. Hanem földművesek, kereskedők, hajóépítők, mesteremberek, bölcsék, költők, bárdok és álmodozók. Színarany karkötők és melltűk, valamint számtalan el nem múló legendás elbeszélés: *saga* mesél róluk.

De azért a legtöbben, ha a vikingekre gondolunk, azonnal öldökölni kész vadembereket és vérszomjas kardforgató hajadonokat, harcos szüzeket képzelünk magunk elé. Felidézzük egyszemű Ódint és villámkezü Thórt. Szinte látjuk magunk előtt a sárkányfejű *drakkarokat*, a jellegzetes hosszúhajókat, amint a ködből lassan felsejlenek, fedélzetükön az ellenség véréből